

"Solbleget ved Dragør" stod der på små kort i udstillingsvinduer i de fine butikker på Strøget. Det vil sige, at når de udstillede snehvide lærredsstoffer var "solbleget ved Dragør", så var de af ekstra fin kvalitet. Det var noget særligt, som man gerne ville reklamere med.

Magasin du Nord fik også bleget lærred i Dragør. Det havde firmaet gjort lige siden det startede omkring 1870, og det var altid hos Niels Hansen Jans i Blegestræde 12. Før I. verdenskrig sendte Magasin årligt 6.000 ruller linnedvarer à 36 m til Dragør, hvor Niels Hansen Jans og hans mor, Ehm Niels Hansen, sørgede for, at det fik den rette snehvide glans.

Men disse to var ikke de eneste, der ernærede sig af blegerierværet. Dragør havde på den tid 7-8 blegere. Når man en sommerdag kørte til Dragør gennem det frodige landskab og ud over de åbne marker, blev blikket pludselig fanget af de store arealer med blegvarer. Hørlærred lå i lange striber og lignede sne, der var faldet i afmålte baner. Lyset reflekteredes fra det hvide lærred, mens Øresund glimtede i baggrunden - et billede, som kan være svært at forestille sig i dag.

Visse steder bar byens arkitektur også præg af dette erhverv. Der tænkes her på de karakteristiske blegehuse eller "bygehuse", som man stadig kan finde i den sydlige del af Dragør gamle by. Det var små, men høje udhuse, hvor der skulle være arbejdsplads over den høje "bygetønde", hvori lærredet blev kogt, førend det blev lagt på bleg.

Til inventaret i en blegervirksomhed hørte: En bygekedel, der var en stor, indmuret vaskekedel - en bygetønde af træ med jernbånd - en lettebøtte, d.v.s. en mindre spand med et langt træskaft til at øse med - et par trillebører eller blegebører, forsynet med ret langt lad uden sidestykker, men med temmelig højt endestykke - nogle bankeskamler - en le til at slå græs med - en hørive - en stiv arbejdsvogn med en hest, som var "sæsonansat", idet den blev købt om foråret og solgt igen om efteråret. Det var gerne en udtjent vognmandshest. Desuden fordredes der et stort antal stropper eller hanke, som blev syet i begge langsider af tøjet med en meters mellemrum, samt et tilsvarende antal ca. 30 cm lange, fingertykke blegepinde til at spænde lærredet ud med. Disse pinde skar man selv i de lange vinteraftener.

Når det ublegede, sejlgarnsfarvede lærred blev indleveret til blegeren, skulle det først hankes. Dette arbejde var kvindebeskæftigelse, og de store piger og de gamle kunne være med her. Det foregik ofte i et særligt rum eller, hvis vejret tillod det, ude på den lille gårdsplads. Imens gik snakken, og ind imellem fik man sig vel også lidt bysladder. Hankene bestod af sammenlagt garn, afklippet i passende længde, snoet og knyttet meget nøjagtigt over 3 fingre med en bestemt knude, for at de ikke skulle gå op. Til hanke blev tidligere benyttet "drimmer" - afskårne affaldstråde fra vævene. Disse drimmer blev i sammenlagt, snoet og knyttet stand solgt til blegerne for 50 øre pundet. Senere gik man over til at bruge sejlgarn. Hankene blev syet på med bestemte sting - 2 om æggen, 2 midtersting og 2 halssting.

Når tøjet var hanket, skulle det bygges, d.v.s. koges i en kraftig lud eller sodaopløsning. Det blev anbragt i den tomme bygetønde, presset godt ned langs siderne og derefter trampet hårdt sammen med fødderne. Med lette-bøtten blev der nu fra bygekeden ved siden af øset spilkogende lud op i den høje bygetønde.

Bygekeden kunne rumme 36 spande vand. Til dette vand blev tilsat bølgeaske - senere var det potaske eller soda, man brugte. (Bølgeasken hentede man inde på Christiansborg Slot, hvor der blev fyret med bølgebrænde i de mange kakkelovne). Der blev så fyret under kedlen med kul og brænde, indtil vandet kom i kog, og det var så denne kogende lud, der med lettebøtten blev hældt på lærredet i bygetønden.

Var det en mindre blegervirksomhed uden bygehus, foregik det i husets køkken. Masser af vand blev båret ind, og masser af vand blev båret ud. Alt i lokalet blev gennemfugtigt af den megen damp.

Bygetønden havde forneden en spuns eller aftapningshane. Når luden havde trukket en tid, blev den tappet af i en balje, hældt tilbage i bygekeden for at blive kogt på ny og hældt på igen. Dette gentoges 3 gange.

Når lærredet havde stået og trukket natten over, blev det ved hjælp af en rulle, der var fastgjort på kanten, halet op af bygetønden. Nu skulle det skylles. Den brugte lud, der var næsten sort og levret af den udkogte appetur eller "slette", som man også kaldte den, blev hældt ud i gårdens rendesten. Herfra løb den ud på gaden, udi den åbne rendesten og videre frem i byens nordvest-sydøstgående system af store, åbne render, der tog spildevandet fra alle husene og førte det ud i stranden syd for byen.

Her finder man altså forklaringen på, at alle Dragørs blegere altid har boet i byens sydlige udkant - i Blegerstræde, Bymandsgade og Byskriverstræde. Deres spildevand har været til for stor gene for byens øvrige beboere, så de måtte nødvendigvis bo ved den yderste ende af det åbne kloaksystem. Desuden lå blegepladserne også syd for byen, således at afstande mellem bygghuse og blegepladser var forholdsvis korte.

Men tilbage til det våde lærred. Det blev nu læsset på trillebør eller på hestevogn, hvis virksomheden havde en sådan, og kørt ud til stranden. Nu begyndte det tunge arbejde. Her stod man så i knæhøjt vand og skyllede luden ud af de lange stofbaner. Derefter gik turen ind på blegepladsen. Først blev banen løbet ud, derefter trukket, for til sidst med blegepinde i hver af de påsyede hanke at blive udspændt og fastgjort, således at stoffet lå fuldstændig glat som et trommeskind. Der skulle være luft mellem jord og lærred, da man ellers kunne risikere, at det blev jordslået.

Blegepindene havde man i en dertil indrettet pindepose, syet af stærkt sækkelærred. Den havde både en rem, så den kunne bæres over skulderen, og bånd til at binde den fast om livet med.

Her lå lærredet så udsat for sol, blæst og regn. Da det lå ude både nat og dag, var det nødvendigt at have nattevagt på. Et par primitive tanghytter gav ly dels for blegerne under pludselige regnskyl og dels for den engagerede nattevægter, der vel af og til fik sig en lille slummer her.

Når lærredet havde ligget og bleget ca. 14 dage, skulle det hjem og bygges igen, atter ud i stranden til skylning for derefter at spændes ud til blegning. Bygningen gentoges 4 gange, og lærredet blev hver gang vendt, for det skulle være lige hvidt på begge sider, når det var færdigt. Den første bygning var på det rå lærred - derefter var det "anden bygs", "tredie bygs" og "fjerde bygs". Hver gang lærredet var hjemme for at bygges igen, skulle pindene trækkes op - et arbejde som man ofte satte børn til at udføre. Når lærredet var færdigt, blev det trukket og alle hankene blev skåret af. Til sidst blev stoffet rullet pænt op og var så klar til at blive afleveret. En blegning tog ca. 2 måneder, og når lærredet var færdigt, havde blegeren haft det i hænderne 32 gange.